

Emlékezés Kormányos Imrére

„Munkás családból származom. Édesapám, néhai Kormányos Pál kubikos munkásként kereste kenyerét. Az 1919-es forradalomban részt vett. A Földmunkások Szegedi Csoportjában 1940. január 6-ig, haláláig tevékeny szerepet játszott. Kilencen voltunk testvérek, ebből öt gyermeket neveltek fel szüleim, négyen fiatalon elhaltak. Édesanyám, özvegy Kormányos Pálné, született Csányi Anna alkalmi munkás volt.” Kormányos Imre, akinek most hetvenöt éves születésnapjára emlékezünk, önéletrajzában így foglalta össze a családjáról való egyszerre döbbenetes, s mozgó erejű adatokat.

A nyomorúság elkeseredést, lázadást szült. A Szeged-külvárosi Munkás- és Katonatanácsban a proletárdiktatúra idején vezető posztot betöltő édesapa életét a nép ügyének szentelte, s gondoskodott arról, hogy a már 11 éves korában munkát vállalni kényszerülő Imre fiát megismertesse a szocialista eszmékkel. A tanácsot kérészeit saját bőrére megérező gyermek a húszas évek elején a Hévízei utcái Munkásotthon rendszeres látogatójává válik. Kapcsolatba kerül a szocialista ifjúmunkás-mozgalommal, később pedig szorosan együttműködik a baloldali szociáldemokratákkal, s illegálisban dolgozó kommunistaikkal.

Munkás Testező Egyesület-hez hasonlóan jelentős szerepet vállalt magára a tömegek közötti politikai munka tekintetében is. A rendőrség vidéki főkapitánya rendelkezésében a szavalatalkotó és dalkórusok működtetését, hangsúlyozta: „(...) olyan szavalatokat és ének-számokat adtak elő, amelyek egyrészt a társadalmi osztályok közötti ellentéteket és gyűlölet felkeltésére alkalmasak, másrészt kifejezetten kommunista propagandacélokat szolgáltak.” Kormányos Imre is énekelte Neuländer-Hoffmann dalát azon a nagyszabású körülményes fesztiválon, amelyet a szegedi dalárda fennállásának 25. évfordulója alkalmából rendeztek Szegeden. A szöveg egykorú hevenyézett fordításban a következők: „Mint az orkán úgy száguldjon végig a világon / A mi dalunk — minden szívből visszhangra találjon / Palotától a kunyhóig hirdesse Igéje / Barátság, Testvériség tartson minket össze, / Zúgjon dalunk minként a fergeteg! / E vén világot ostromolja meg, / Legyen hangja erők hirtetője / A munka népe győzve tör előre.”

Kormányos Imre az ellenforradalmi korszakban gyakorlati rendőrségi megfigyelés alatt, s olykor, többnyire rövidebb időre, őrizetbe is vették.

Szeged felszabadulását követően az elsők között jelentkezett a polgárorségbe, hogy fegyverrel is védje a népi demokratikus államot. Részt vett a Famunkások Szakszervezetének talpraállításaiban, a két munkaspárt egyesítéséért folyó erőfeszítésekben.

1949-től 1967-ig, nyugállományba vonulásáig a Tüzép Vállalatnál dolgozott különböző beosztásokban. Gazdasági vezetőként is szüntelenül gvaranitotta ismereteit, hogy a mind nagyobb felkészültséget igénylő feladatait el tudja látni. Nyugdíjasként a Belváros II/A alapszervezetében nagy aktivitással végzett pártmunkát.

Kormányos Imre egész életútja összeforrott a munkásosztály harcával, törekvésével a szebb, igazabb társadalmi rendszer megteremtéséért. Tevékenységét a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Szocialista Hazáért Erdemrenddel, a Felszabadulási Jubileumi Emlékéremmel, a belkereskedelmi miniszter pedig a Kiváló Munkáért kitüntetéssel ismerte el.

1980. őszén hunyt el. Emlékét őrizzük, példaadó életútja tisztelettel, megbecsüléssel ébreszt elvtársaiban éppúgy, mint a fiatalabb nemzedékben. Kormányos Imre tevékenysége azt mutatja meg, hogyan lehet szegényen, ám mégis odaadóan, áldozatkészen, s eredményesen szolgálni a munkásosztály, a nép ügyét.

Dr. Hegyi András

Autóút a Vaskapuhegyig

Már autóval is meg lehet közelíteni a Duna-kanyar egyik leglátogatottabb kirándulóhelyét, az Esztergom határában emelkedő Vaskapuhegyet, amelyről pompás kilátás nyílik a messi környekre is, jól láthatók innen az esztergomi várhegy épületei, a szőlők és a gyümölcsös kertek, a Kis- és Nagy-Strázsahegy gerince mögött húzódó szénbányák aknátornyvai, hosszán követhező a kanyargó Duna és túlsó felől a szlovákiai táj.

A turisták gyalogosan eddig is három útvonalon juthattak fel a 404 méter magas hegyre. A most épített autóút közvetlen a csúcs alá, a Sípóló-hegyig vezet. Felvitte addig — három és fél kilométer hosszan — a víz- és a csatornavezetőket is. Most a tetőn megkezdik a turistaházak kiszolgáló szervizút építését. Ezzel együtt jut el a szállóig a vízvezeték. A VATI már készíti a sípoló-hegyi nagy pihenőközpontnak a terveit; sportpályák, játszótérek egész sorát alakítják ki.

A vaskapu turistaközpont korszerűsítésére, bővítésére szánt negyvenöt millió forintból már harmincmilliót felhasználta, az idén folyamatosan nyolcmillió forintot fordít erre a célra a Komárom megyei tanács és a Közép-Duna-vidéki Intéző Bizottság.

STOP reflektor

Vezess biztonságosan!

Elégedtek még korántsem lehetünk. De bizakodásra már van okunk: tavaly az előző évhez képest csökkent a balesetek száma Csongrád megyében. Többek között bizonyára az úthálózat korszerűsítésének, a jelzőberendezések gyarapodásának köszönhetően, az elméleti és gyakorlati járművezetőképzés, illetve továbbképzés színvonalának javulása miatt. S ami talán még fontosabb, mind többen és többen csatlakoznak a közlekedésszabvány tanácsok különböző mozgalmához. Így például az első ször huszontöt évvel ezelőtt meg-hirdetett, minden esztendőben megújuló **Vezess biztonságosan!** versenymozgalomhoz.

Tavalyi eredményét nemrég értékelték Szegeden, a KSZV Kenderfonó Gyárának kulturterében. A helyezések ismeretese előtt érdemeiket felidézni néhányat a tapasztalatokból. Míg 1979-ben 17,7 millió, 1980-ban 20,5 millió kilométerre jutott egy halálos sérüléssel járó baleset, 1981-ben már „csak” 75,6 millió kilométerenként követelt áldozatot a közlekedés. Személyi sérüléssel — de nem halállal járó — baleset tavaly 3,3 millió kilométerenként történt. E sok-sok kilométer hivatásos gépkocsivezettek tették meg, a legkülönbözőbb gépjárművekkel. A Vezess Biztonságosan! mozgalmat ugyanis köz-tudomásúan a hivatások számára hirdetik.

Míg a halálos balesetekről csak fenntartásokkal szólhatunk — hiszen, ha minimálisra csökken a számuk, akkor is, minden egyes eset tragédia. Arról viszont valóban örömmel beszélhetünk, hogy tavaly már a korábbi-nál több mezőgazdasági szövetkezet és állami gazdaság nevezett a versenybe, azaz 45 a 38 helyett. Ráadásul az előző événél több gépjárművel, köztük mezőgazdasági vontatóval és munkagéppel. Összesen 28 millió 536 ezer 594 kilométert teljesítettek a mezőgazdasági üzemek, halottak a mozgalom értékelésekor. Vezetők egy halálos és öt sérüléssel járó baleset-et okoztak. A versenybe kapcsolódó valamennyi üzem-gek, s azok valamennyi gépjárművét tekintve **tavaly összesen 124 gazdálkodó egység vett részt a biztonságos vezetést szorgalmazó mozgalomban, több mint 5 ezer gépjárművel. Közel 180 millió kilométert teljesítettek. Három halálos balesetet okoztak. Vagyis 60 millió kilométerenként egyet.** A kisebb-nagyobb sérüléssel járó balesetek közül hibá-léktívájára végzett az első három helyen. A IV. kategória első-harmadik helyezettet Szegedi Postaigazgatóság, Szegedi Szálamagyár és Húsbombinát, Szegedi Tejipari Szállítási Szolgáltató és Készítőüzem Vállalat.

A mezőgazdasági termelő-üzemek versenyében az I. kategóriában a sorrend: Gyümölcsös Mezőgazdasági Szakszövetkezet, Zombó; Rákóczi Tsz Maroslele; Árpád vezér Tsz Ópusztaszer. **A II. kategóriában: Üttörő Tsz, Makó; Felszabadulás Tsz Szentés; Felszabadulás Tsz Ásotthalom. A III. kategóriában: Rákóczi Tsz Hódmezővásárhely. Tisza-Maros-szög Tsz Szeged-Szőreg; Lenin Tsz Makó.**

Ladányi Zsuzsa

Az olvasó egyetemi hallgató

Szentirmai László könyve

Az egyetemi hallgatók olvasmányai tudományos és szépirodalomból tevődik össze, méghozzá rémitó meny-nységet alkotva, legalábbis az elvárások fölül. Ha túlzásnak vélnék a rémitó jel-zőt, ime a bizonyíték Szentirmai László könyvéből „A bölcsészek számára az elő-írt irodalom mennyisége bár-mely más szak kötelező olvasmányainál sokkal nagyobb terjedelmű és lényegesen nagyobb időmennyiséget igény-el. Egyetlen szakpárosított kiragadva, a magyar-törté-nelem szakot, megmutatko-zik a rendkívül nagy terjede-lmű követelmény. A történelmi, magyar irodalmi és magyar nyelvészeti szigorla-tok anyaga az I–IV. évfolya számára — a tanszéke-kben kifüggesztett kötelező irodalomjegyzék alapján — 195 433 oldal. Ezt a közel kétfélezézer oldal kötelező olvasmányt mintegy 300 történelmi tárgyú szakkönyv-ben és folyóiratcikkekben, valamint 900–1000 nyelvészeti, irodalomtörténeti szakkönyv-ben, folyóiratcikkekben és iro-dalmi műben találják meg a hallgatók.”

Ilyen mennyiségű bűtűt átrágni még a legdörszöl-tebb hallgatói refinéria bir-tokában sem csekélység, ha-nem fáradságos munka. Méghozzá nem csupán olyan értelemben, hogy olvasni kell, hanem ahhoz, hogy el lehes-sen jutni az olvasásig, előbb be kell szerezni az előlva-sandókat. Szentirmai könyvének anyagát három, a het-venes évtizedben végzett vizsgálatra alapítja, amely-lyek időbeli távolsága lehe-

tőséget ad a tapasztalatok egybevetésére, az esetlegesen téves következtetések kiszű-résére. Ennek az összehason-lításnak eredményeként szá-mos összefüggésre derül fény. Így például érdekes adat, hogy a vizsgálatok tanulsága szerint csökkent valamelyest az olvasásra fordított idő-mennyiség, és emelkedett — az olvasmányanyagon belül — az újság részessége. Vél-hetően az egyéb jelekből is tapasztalható nyitottság, az egyetemi-főiskolai hallgatók megújuló valóságérzékenysé-gé, társadalmi érdeklődése mutatkozik meg a felismerésekből is.

Erősíteni, bátorítani ezt a folyamatot csak az egyéb hallgatói terhek arányos vál-toztatásával és a hallgatók valóságélményeikért értő feldolgozásával lehetséges. Természetes, hogy ez a fel-a-dat az oktatókra hárul, akik nem csupán kijelölik, hanem rejtett összefüggéseit is megvilágítják az olvas-mányanyagban, amiként a társadalmi valóság felszín-mélyebb rétegeiből tapasztal-atokot gyűjtő hallgatóknak is segítők kalauzok. Persze most a köteleosságokat sorolom, és nem azok tényleges, ezért oly gyakran erősen fogyaté-kos megvalósulását.

Szentirmai László írja, hogy a hallgatók önállóan határozzák meg munkaidőjüket, a fiatalság kifogyhatatlan energiakészletének használatával kötelességeik, felada-taik teljesítésében nagyfokú mozgáshetőséggel rendel-keznek. Más szóval tanul-hatnak éjjel, úgy, hogy át-csavarogják a délutánt — és örülnek akár a késő esti ta-vaszoknak is. Megmutatkozik a szabad programválasztás és a vizsgálat azon felismerése-ben is, amely kimutatja, hogy az úgynevezett szabad-idő-tevékenységek széles skálája jellemzi a hallgatói életmódot. S ezt a sokféle-séget gyarapítani, minél szé-lesebb rétegeket bevonni a változatos időöltésbe — el-sősorú művelődéspolitikai feladat.

Tráser László

Új lámpafajták belföldre, külföldre

A nagy hagyományú, Tunggram márkájáról vilá-gszerte ismert Egyesült Izzo fényforrástermelése egyre inkább a korszerű, energia-takarékos típusok felé to-lódik el. A higanygőz, a ke-vert fényű, a nátriumgőz és a fémhalogén lámpák iránt mind itthon, mind külföldön erőteljesen nő a kereslet. Míg az első kétféle fény-forrásból már néhány éve nagyobb sorozatokban is elő-állítanak az Izzóban, a fém-

halogén- és a nátriumgőz-lámpák tömeggyártása csak ezekben a hetekben valósult meg.

Az új lámpafajtákat ut-cai világításnál és díszkivilágításnál is használják. A nátriumgőzlámpa melegebb fényével különösen a gya-logátelkötőhelyeknél alkalmaz-ható, s a szokottól eltérő színű fény az arra hala-dó gépjárművezetőket figyel-nék külön is felhívja az óvatossabb vezetésre.

Kőolajkutatás

A Föld legidősebb rétegeinek tanulmányozásától a leg-újabb tudományos eredmények gyakorlati alkalmazásáig. ige-n széles a Központi Kőolajipari és Geológiai Kutató In-tézet Útbanba létesített részlegének tevékenységi köre. Ez már a hatodik hasonló típusú, északi városban létrehozott intézet. Munkájuk szorosan kapcsolódik a Szovjetunió euró-pai területeinek északi részére települt földgáz- és kőolaj-ipar várható fejlődéséhez. A részleg legfontosabb feladata, hogy tudományos módszerekkel meghatározzák a geológiai kutatómunka és a kitermelés irányvonalait a hatalmas tiyman-pecsorszki kőolaj- és földgázmezőkön.